

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter pœnitentiæ virtus omnibus adultis necessaria sit. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

in nomine Discipuli, vel Prophetam in nomine Præphetæ, vel minimum Christi seruum in nomine serui, promittitur Matthæi 10. Eadem enim merces omnibus concedenda esset, cum ratio meriti vna sit.

13. Quocirca crederem, satis probabile esse solam charitatem animæ inhærentem sufficientem esse, ut reliquarum virtutum operationes meritorie sint, & charitatis augmenti, & remuneracionis æternæ: maximè si huic charitati aliqua actualis relatio, quæ res, utraq; omnia in Deum, ut supremum bonum, & vltimum finem referas, adiungatur. Neque enim credendum est, piissimum, & benignissimum Deum, tot opera virtutum suorum amicorum, & abque præmio vitæ æternæ restitutum, eò quod ex relatione actuali in ipsum non processerint: satis enim videtur esse, quòd ad ipsum virtualiter referantur, quatenus sunt opera amici, & de obiecto sibi grato. Neque aliud colligitur ex verbis Apostoli charitatem commendantis. Fateor namque, omnia opera virtutis ad meritum beatitudinis inutilia esse absque charitate habituali: quia ab hac charitate, tanquam à radice accipiunt, vim, & efficaciam merendi: neque tamen inutilia esse abique actu proprio charitatis. Adde esse satis probabile charitatem, dum in anima refidet, obiecta aliarum virtutum attingere, & simul cum aliis virtutibus suos actus operari. Quòd si ita est, optimè intelligitur, quæ ratione reliquarum virtutum charitas forma sit, radix, & perfectio. Sed de his alibi latius.

14. Insuper panis, aquæque benedictæ, aliisque sacramentalibus virtus peccata venialia remittendi tribuitur, non quidem per se, & vi sua, aliàs essent Sacramenta, sed quatenus ex orationibus Ecclesiæ vim habent à Deo imperandi pium motum voluntatis, quo venialia remitti possunt, sicuti habent potestatem compescendi Dæmones, sedandi tempestates, & noxia remouendi, ut latius docuit D. Thom. *quæst. 87. art. 3. Summ. de penitent. disp. 11. sect. 2. Regid. de Coninch. q. 71. art. 3. dñb. conico. concl. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 4. num. 16. vers. 8.*

15. Adde: nullum peccatum, siue mortale, siue veniale remittitur absque proposito formali, vel virtuali, nunquam illud iterum committendi: quia remitti non potest abique scilicet detestatione, illius peccati voluntatem, & affectum excludente potes tamen, probabilem timorem habere in illud peccatum incidendi, si occasio se obtulerit: quinimo spectata tua fragili conditione iudicare casurum, quia hoc iudicium, & timor consistere potest cum efficaci voluntate actuali id peccatum pro vitibus fugiendi, ut notatur Regid. de Coninch. *disp. 2. de pan. dub. 14. concl. 7. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 4. assert. 8.*

16. Ex quibus triplex discrimen accipe inter propositum requisitum ad remissionem mortalis, & requisitum ad remissionem venialis. Primum est. Propositum requisitum ad remissionem peccati mortalis non solum opponitur peccato expressè detestato, sed cuiuscunque alteri: siquidem gratia vi cuius mortale remittitur, æquè omnibus mortalibus contradicit: at propositum requisitum ad venialis remissionem, non indiget opponi omnibus aliis venialibus, cum gratia compati possit cum omnibus peccatis venialibus. Sed fateor, hoc discrimen, quod verissimum est, non satis consequenter adstrui à Paulo Layman. ipse enim affirmat, nullam detestationem peccati, nullamque illius vitandi propositum esse venialis remissionem, nisi à charitate procedat, vel imperetur, seu nisi ex motu placendi Deo concipiatur. Cum ergo hoc motuum æquè omnia venialia peccata afficiat, efficitur sanè in sententia Laym. non posse detestari vnum peccatum veniale, abque alio, detestatione sufficiente ad illius remissionem: quod ipse repugnat concedere. Secundum est. Propositum peccati mortalis vitandi est absolutum, vitandi, inquam, omnia mortalia, tam singulariter, quam collectivè sumpta: quia omnia diuina gratia adiutus vitare potes: at propositum vitandi venialia non est ita absolutum, sed est propositum vitandi omnia, pro humana fragilitas permiserit, & singula absolute: quia aliter vitare spectata gratia, quæ communiter concedi solet, impossibile est.

Tertium est. Propositum vitandi venialia non est necessarium ita firmum, & efficax, sicuti propositum vitandi mortale, neque ita efficaciter animum mouet ad fugiendas peccati venialis occasiones, sicuti mouet propositum vitandi mortale. Etenim peccatum mortale animæ malum longè grauius est, quam veniale, difficiliusque incurritur, cum tamen occasiones committendi venialia passim contingant. Ex quo vterius prudenter inferunt prædicti Doctores facilius absolutè posse relabentes in eandem speciem peccati venialis, quam mortalis, quòd ipse relapsus non sit indicium defectus doloris ad illius remissionem necessarij, cum prouenire possit ex occasioibus frequenter oblati, quæ non sic in peccatis mortalibus contingunt, à quarum fuga facillè excusantur, præcipue si absque incommodo id facere non possint.

17. Ad extremum aduerte. Peccata, siue mortalia, siue venialia, sic per penitentiam remittuntur, ut penitus deleantur, & extinguantur, iuxta illud Actorum 3. *Penitentini, & con-*

uertimini, ut deleantur peccata vestra. Illis autè semel extinctis, ramentis penitens à iustitia recepta decidat, illorum Deus nunquam amplius ad punitionem recordatur: quia, ut dicit Paul. ad Rom. 11. *Sine penitentia sunt dona, & vocatio Dei.*

Quòd si dicas, peccata non absolute remittenda per penitentiam, sed sub conditione si in penitentia perseueraueris, obstat: quia illa non esset peccati præsens remissio, sed futura, neque per penitentiam esset deletum peccatum, sed delendum neque reconciliatus peccator, sed reconciliandus, quod repugnat Trident. & Scripturæ sæpè affirmanti, penitentia mundari nostra delicta, ut pluribus confirmat Gratian. *de penit. distinct. 4. & D. Thom. q. 88. art. 1. & alij passim.* E contra bona opera ab homine iusto facta non penitus extinguntur peccato, sed suspenduntur, & impediuntur à remuneracione, dum peccatum persistit: eo autem sublato, redeunt, ac si nunquam extincta essent: de qua relatae Suar. *opusculo speciali de reuiscencia meritor.* Valq. 1. 2. 1. 2. *disp. 211. cap. 5. Regid. de Coninch. de penit. disp. 2. dub. 20.*

18. Quòd si roges, quare bona opera reuiuiscunt ad præmium, sublato peccato: peccata verò remissa, sublata gratia, non redeunt ad penam? Respondeo: quia Deus prior est ad præmium, quam ad penam, ad misericordiam, quam ad iustitiam, iuxta illud: *Et misericordia eius super omnia opera eius.* Et quia peccatis applicatur Christi plena satisfactio: ideoque redire non possunt: bonis verò operibus non applicatur peccatum, ut illorum satisfactio, neque ut forma, ea bona opera extinguitur, sed solum ut impediens eorum præmium. Quare peccato remisso optimè ad præmium redire possunt. Adde, diuinam bonitatem maximè decere, bona opera facta à suis amicis, ab amicitia postea deuiantibus, apud se remuneranda retinere, si ad amicitiam redierint. At nullatenus decet, nec fieri potest, peccata remissa apud se punienda retinere, si à iustitia recesserint.

19. Neque obstat, quòd per Prophetam Ezech. c. 18. æquè afferat Deus, se non recordaturum tuorum bonorum operum, si à iustitia discesseris, sicuti asserit, se non recordaturum amplius iniquitatum, quas operatus es, si illarum penitentiam egeris: quia id intelligi debet, dum in iniquitate perseueraueris: quia, eo statu durante, non amplius bonorum operum recordatur Deus, ac si nunquam facta fuissent. At, si ab statu peccati in statum gratiæ te receperis, omnia bona opera, quia per peccatum sepulta erant, reuiuiscunt: aliàs penitentia facta, & iustitia accepta, recordaretur Deus tuarum iniquitatum: siquidem ob illarum causam opera bona antea facta & præmio digna priuarentur præmio, iniquitæque remissa tibi non leuiter noceret, contra Ezechielem, cap. 18. & 33.

PUNCTUM III.

Qualiter Penitentia virtus omnibus adultis necessaria sit.

1. Penitentiam omnibus adultis peccatum mortale commissis necessariam esse, fides docet. *Quæ penitentia, a tritio, an contritio?*
2. Sub distinctione respondetur.
3. Examinatur quadam limitatio superioris doctrinae de articulo mortis.
4. Absque formali detestatione aliquando contingit iustificatio.
5. Penitentia peccati tibi necessaria est triplici euentu.
6. Alios euentus plures Doctores enumerant: sed non placent.
7. In articulo mortis penitentia per se necessaria est.
8. Extra articulum mortis nullum signari potest tempus determinatum.
9. Ex diuino præcepto obligaria, secundum probabiliorum, communemque sententiam, ne diu penitentiam differas.
10. Soluitur quadam obiectio.
11. Remissis peccatis nulla superest obligatio postrema detestationis, nisi Sacramentum sit suscepturus.

Penitentiam formalem, vel virtutalem esse necessariam ad salutem omnibus adultis peccatum mortale committentibus, docet Trid. sess. 14. cap. 4. sumiturque ex illo Lucæ 3. *Nisi penitentiam egeritis, omnes simul peribitis.* Ratioque est manifesta: nam per peccatum nostra voluntas diuinæ legi aduerfatur, eius amicitia perditur, & diuina authoritas offenditur, & contemnitur, nobisque ipsis graue malum irrogamus. Tenemur ergo procurare, quoad fieri possit hanc auersionem de medio tollere, tum ex charitate, qua amicitiam perditam obligamus restaurare, tum ex iustitia, seu speciali virtute penitentia, qua diuinæ authoritate læsæ, & offensæ satisfacere debemus, tum ex virtute, qua damnum, quod nobis intulimus, reparare debemus. At his omnibus obligationibus penitentia satisfacit, ut ex præcedenti Puncto constat. Est igitur penitentia necessaria.

2. Sed quæ pœnitentiâ, contritione, an attritio? Distinguentium est, si occasio suppetit recipiendi Baptismum, vel Pœnitentiâ, sola attritio sufficit: quia vt ex Trident. *sess. 14. cap. 4.* manifestè colligitur, ea est sufficiens dispositio, vt sacramentum gratiam conferat, diuinam amicitiam restitueret, honori diuino læso satisfacionem præsteret, & peccatum commissum non noccat; quæ sunt causæ ob quas pœnitentiâ necessaria est, Atque ita docent alii relatis Henriq. *lib. 4. de sacram. cap. 6. num. 5.* Suar. *de pœnit. disp. 15. sect. 4. n. 13.* Egid. de Coninch. *disp. 3. de pœnit. dub. 1. num. 4.* Paul. Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 2.* Bonac. *disp. de sacram. Pœnit. q. 1. punct. 2. & latius q. 5. par. 2.*

3. Limitant tamen communiter Doctores, quos refert, & sequitur Valent. *t. 4. disp. 7. q. 8. punct. 4. ad finem.* Egid. de Coninch. *disp. 3. dub. 1. n. 6.* Filiucius *tractat. 6. c. 8. quest. 7.* Zerola *de Sacram. Pœnit. quest. 2. 4.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 2. circa finem.* Bonac. *disp. 5. q. 5. sect. 1. par. 2. n. 5.* ne id procedat in articulo mortis: ob periculum enim æternæ damnationis, videris, obligatus, contritione te ad sacramentum suscipiendum disponere: etenim, cum sub lite sit, an attritio cognita sufficiat: vt Baptismus, & Pœnitentiâ effectum habeant: ad enim negant Sotus *de natura & gratia. cap. 15.* Nauarr. *summ. cap. 1. num. 37. & 41.* et alij apud Valent. *de pœnitent. quest. 92. dub. 3.* Suar. *disp. 15. sect. 3. & disp. 20. sect. 1. si ad habendam contritionem non te excitas, ceteris æternam salutem contemnere: quod est charitatis propriæ, & diuinæ amicitia aduersum.*

Ceterum si certus moraliter esses, te ad sacramentum suscipiendum attritione disponi, crederem nullam tibi esse obligationem conandi ad contritionem: quia vt ex prædictis Doctoribus constat, & latius *infra* trademus, ita certus esse potes attritionem esse sufficientem dispositionem ad gratiam in sacramento suscipiendam, vt nullam in contrarium firmam dubitandi rationem habere possis. Non igitur ceteri potes, propriam salutem contemnere sic sacramentum suscipiens; quippe nulli morali periculo damnationis te exponis. At quia moraliter de attritione certus esse non potes, ideo regulariter existimo, te obligatum esse contritionem procurare, vt saltem attritionem attingas. Etenim si in eo periculo constitutus, sola attritionis diligentia contentus sis, timere sanè potes, nec attritionem sufficientem habiturum. Vt ergo attritionem habeas, contritionem procurare debes. Sic docuerunt Egid. & Layman. *supra*. Vide quæ diximus *tract. de char. disp. 1. p. 4.*

4. Notanter dixi pœnitentiâ formalem, vel virtutalem necessariam esse: nam vt ex præcedentibus constat, aliquando remissio peccatorum, & iustificatio contingit ex sola dilectione Dei super omnia, absque formali peccatorum derefectione, & dolore: quinimo ex solo desiderio absoluto, & efficaci beatitudinis obtinendæ, & damnationis fugiendæ, mediis sacramentis Baptismi, Confirmationis, Eucharistia, &c. si bona fide immemor peccatorum ea sacramenta recipias: quia dilectio Dei super omnia contritionem virtualiter continet; desiderium beatitudinis attritionem. Solum Confessionis Sacramentum attritionem, vel contritionem formalem expostulat, quia alias non esset confessio dolorosa, vt bene notauit Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 2. n. 5.*

5. Sed rogabis, quo tempore necessitas pœnitentiæ te astringat, sciens, peccatum mortale commisisse, neque illius sufficienter pœnituisse? Respondeo, si de necessitate per accidens sermo sit, triplici tempore obligatis. Primò cum aliquod sacramentum suscipitur es, vel ex officio administratur quia obligaris dignè & sanè sacramenta suscipere, & ministrare, vt latè dictum est *tract. 18. de sacram. in genere*. Secundò si certò credas, ob tuum peccatum grauior Communitatem esse à Deo puniendam, vt contigit Israëlitis ob peccatum Achan. *Ios. 7.* & ob peccatum Dauid. *2. Reg. 24.* Sed rarò hæc certitudo concipi potest. Tertio si grauib. tentationibus es vexandus, quas vincere non præsumis absque dolore peccati committi, illiusque remissione obrepta. His igitur temporibus dixi, per accidens te obligatum esse ad pœnitentiâ: quia non ex pœnitentiâ, sed ex aliis virtutibus, scilicet ex religione, charitate, fide, vel temperantia obligaris peccati pœnitere, ideoque omisso pœnitentiæ non est peccatum distinctum ab eo quod committis indignè sacramenta suscipiendo, vel ministrando, bonum commune contemnendo, tentationibus succumbendo, sicuti notauit Suar. *disp. 15. sect. 6.* Coninch. *disp. 3. de pœnit. dub. 3. à n. 18.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 2. num. 4.* Bonac. *disp. 5. de sacram. quest. 5. sect. 1. p. 2. num. 5.*

6. His addunt Nauarr. *cap. 3. num. 31.* Valent. *t. 4. disp. 7. q. 8. p. 4. post. med.* Zerola *de pœnit. cap. 7. q. 24.* si ob publicam aliquam necessitatem preces suscipis: quia videris obligatus impedimentum impetrationis remouere. Alij, vt Angel. *verb. Feria. n. 4.* & Scot. *m. 3. disp. 27. art. 3. 8.* Quantum ad secundam, censent, te esse obligatum pœnitere, si dies festus occurrat: quia alias non potes ritè diem festum sanctificare. Fauèque Leuit. *23. num. 29.* & 32. afflictionem animæ in die Sabbathi

præcipiens: quod de afflictione per contritionem videtur esse intelligendum.

Sed hæc admittenda non sunt, sicuti neque admittit Valsq. *de pœnit. quest. 86. art. 2. dub. 6.* Suar. *disp. 15. sect. 6.* Bonac. *disp. 5. de sacram. quest. 5. sect. 1. p. 2. n. 6.* Non primum: quia sæpè no teneris ob publicam necessitatem preces fundere; & consequenter, nec te ad impetrandum disponere. Et esto, preces ex obligatione fundas, non obinde obligaris omnia impedimenta impetrationis remouere; aliàs sub graui culpa, & vagationem mentis, & peccata fugere esses obligatus: siquidem sæpè hæc impedimento sunt, ne postulatam impetres. Adde, Peccatum esto sit impedimentum peccatori, vt exaudiatur, cum pro te orat; at, cum orationem in aliorum fauorem fundit, impedimentum absolutè non est: quia impetratio non tam nititur merito postulantis, quam merito Christi, in cuius nomine postulat. Non secundum: quia dies festos nulla alia via, quam præcepta, tenemus sanctificare: ar nullibi est præceptum eos sanctificandi per contritionem, vel sacramenti Pœnitentiæ susceptionem; sed tantum per facti additionem, & ab operibus seruilibus abstinentiam. Ergo, &c. Neque locus Leuit. *23.* nobis est contrarius: quia *ibi* non præcipitur afflictio animæ per contritionem, & dolorem, sed per ieiunia, aliæque pœnitentiæ exterioris operis: siquidem transgressores pœna mortis afficiuntur: quod ob omisam contritionem esse non poterat, vt pote internam, & incognitam. Et præterea, quia ea lege innocentes tenebantur, qui tamen ad contritionem obligati non sunt.

7. Verùm, si de necessitate pœnitentiæ per se loquamur, omnes Doctores conueniunt, sub graui culpa te memorem peccati commissi obligatum esse in articulo mortis pœnitere, vel media contritione, si abis copia Confessoris, vel attritione saltem, si Sacramentum absolutionis recipias: quia obligatio recompenlandi honorem diuinum læsum, & amicitiam diuinam redintegrandi, & damnationem propriam vitandi, necessitè te astringit eo tempore, quo prædictæ obligationi satisfacere potes. At, si eam satisfacionem in articulo mortis omittas, non superest tempus, quo præstari possit: quia post hæc vitam non est pœnitentiâ. Ergo in eo articulo pœnitere teneris. Ex quo fit, sic pœnitentiâ omittentem speciale peccatum impœnitentiâ committere. Nam, licet D. Thom. *2. 2. q. 14. art. 2.* dixerit perseverantiam in peccatis vsque ad mortem, non esse speciale peccatum, intelligi debet comparatione illius, qui non aduertit obligationem, quam habet pœnitentiæ, scilicet qui illius memor est.

8. Extra periculum mortis signari non potest tempus determinatum, quo extra Sacramentum Pœnitentiæ pœnitere de peccatis obligaris: nam esto affirmet Sotus in *4. disp. 17. q. 2. artic. 6. conclus. 5.* te obligatum esse conteri eo tempore, quo tenebaris ex præcepto Ecclesiæ peccata confiteri, & ob impotentiam exularis, ceteri Doctores eam obligationem reproband: quia ex obligatione absolutionis suscipiendæ obligatio ad contritionem nasci non potest: quippe est res omnino distincta.

Et licet D. Antonin. *3. p. tit. 14. cap. 18. §. 2.* Guillel. Parisiens. in *lib. de Sacram. Pœnitentiæ. cap. 19.* Thomas de Argentina in *4. disp. 17. quest. 2. artic. 4. ad 4. Syuest. verbo, Contritio, num. 4.* affirmet, te obligatum esse pœnitere peccati commissi, cum primo: data occasione commodè potes, tum ob iniuriam Deo factam, quam velle censeris, quoties illius pœnitere non vis, tum ob periculum æternæ damnationis, quod incurris, tum ob occasionem, quam Deo tribuis, vt te deserat, & permittat in alia peccata labi, iuxta illud Gregorij, *Peccatum, quod per pœnitentiâ non deletur, suo pondere ad aliud trahit.*

Nihilominus communior sententiâ, vt videre est apud Valsq. *de pœnitent. q. 86. art. 2. dub. 5. n. 9.* Egid. de Coninch. *disp. 3. dub. 3. n. 24.* Valent. *t. 4. disp. 7. q. 8. pun. 4.* Suar. *disp. 15. sect. 6.* Bonac. *disp. 5. q. 5. sect. 1. p. 2. n. 7.* Paul. Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 2. num. 5.* et si consultiſſimum esse dicat, vt statim post commissum peccatum ad pœnitentiâ confugas iuxta illud Ecclesiast. *Ne tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem: subitò enim veniet ira Dei, &c.* attamen hanc obligationem tibi non imponit, vt patet ex communi praxi Ecclesiæ, neminem obligatis fieri tempus pœnitentiæ dilatare. Neque ob hanc voluntariam dilationem censetur velle formaliter esse in peccato habituali, sed solum velle non remouere illud, quod distinctum est: sicuti non ex eo, quòd nolles impedire nauis submerſionem, quia non teneris, sequitur, quòd posituè velis eam submergi. Neque ob hanc dilationem voluntariam periculum morale æternæ damnationis incurris, cum non sis in articulo mortis constitutus. Neque certum obinde est, te à Deo esse deserendum, & permittendum in noua labi peccata: nam esto huius delationis occasione præbeas, benignissimum est, & sua patientia te vult ad pœnitentiâ adducere. Denique ob iniuriam illatam, cum Deo non nocet, obligari non potes ad illius prætentionem reparationem.

9. Verum esto, nullum tempus, extra mortis periculum, determinatum signari possit, quo ita pœnitere obligaris sis,

vt antea obligatus non esset, idemque probabile sit, extra mortis periculum nullum esse diuinum preceptum penitentiæ factis infirmarunt Durand. in 4. dist. 27. q. 10. art. 1. in fine iuncto art. 2. Caietan. verbo contritio. §. Tempus autem. Nauar. c. 1. n. 27. quia preceptum affirmatiuum esse non potest nisi tempus illius obligationis exequenda cognitur futuaram nixus autoritate communis sententiæ probabilis existimo, te obligatum esse, ne diu, v. g. post tres, vel quatuor annos, penitentiam differas; ceteris enim in hac dilacione, tum diuinam amicitiam parui pendere, cuius contemptus non leuiter Deum offendit: idemque Paul. ad Roman. 2. inquit. An diuitias bonitatis eius, & longanimitatis contemnis? Ignoras, quoniam bonitatis Dei ad penitentiam te adducit? Secundum diuitiam tuam, & impenitens cor tuum, iustificas tibi iram. Cui consonat Prouerb. 1. Quia vocauis, & renuistis: extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret: despersisti omne consilium meum. & increpationes meas neglexisti: ego quoque in interitum vestro videbo, & subannabo vos, & c. tum propriam salutem: siquidem in mortali diu perflitis, grauissimum bonorum spiritualium iacturam facis, manifestumque periculum incurris, nouum peccatum committendi. Nam vt dixit Gregor. hom. 17. in Ezech. Peccatorem diu expectat Deus, vt redeat: non redenti, atque contemnti ponit offendiculum, vbi grauius impingat. Et Concil. Mileuitan. can. 3. definit, hominem sine gratia iustificante non esse diu a nouo peccato mortali continendum. Item, incurris periculum perpetue indurationis; iuxta ea, quæ dicta sunt ad Rom. 2. & Prouerb. 1.

10. Neque est verum, incognitum esse tempus huius obligationis exequenda: nam esto incognitum sit quoad terminum interitum suæ executionis; non tamen quoad terminum extrinsecum: factis enim incognitum est, penitentiam non esse longo tempore differendam: sic enim differens, maxime vsque ad finem vitæ, timere potest, non quod deferat peccata, sed quod peccata illam sine defertura, vt dixit Aug. relatus in c. Si quis positus, & cap. Qui egerit. & alius de penitentia. dist. 7. & colligitur ex Ambrosio. in exhortat. ad agendam penitentiam. Cyprian. lib. 4. epist. 2. Chrysostr. hom. 22. in epist. 2. ad Corinth. & tradit Henric. lib. 4. de Sacram. cap. 6. Suar. disp. 15. sect. 6. Egid. de Coninch. disp. 3. de penitentia. dub. 3. n. 32. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 2. n. 6. Vbi optime aduertit, huius obligationis penitendi te factis facturum, si annuam Confessionem, ab Ecclesia preceptam sequentes. Nam esto, Sacramento non accedas contritus, sed attritus; ea attritio simul cum Sacramento sufficit, vt amicitia diuina restauretur, & peccatum commissum deleatur.

11. Ad extremum aduerte, post peractam penitentiam, qua peccata remissa sunt, nullam tibi superesse obligationem nouæ penitentiæ, quantumuis peccata memorie occurrant: esse enim dura obligatio, & abque vilo fundamento imposita, vt ex D. Thom. q. 84. art. 8. & q. 9. colligunt Suar. disp. 15. sect. 4. Egid. de Coninch. disp. 3. dub. 4. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 2. in fine. Bonac. disp. 3. de Sacram. q. 5. sect. 1. p. 2. in fine. Quinimo existimo, si immemor tuorum peccatorum dilectione Dei super omnia, quæ est virtualis contritio, iustificatus sis, te non esse obligatum, extra Sacramentum Penitentiæ, detestationem peccatorum habere: quia ad hanc solum tenentis, vt peccata tibi remittantur, & in filium, & amicum Dei accepteris, quod prædicta dilectione obtinisti. Et forte ob hanc causam dictum est Luca 15. iustus penitentiam non indigere. Atque ita tradunt Cordub. lib. 1. q. 2. dub. 2. Valq. de penit. q. 80. art. 2. dub. 2. n. 11. Bonac. d. 5. q. 5. sect. 1. p. 2. n. 3. Verum, si clauibus peccata subicienda sunt, tenentis ratione sacramenti illum habere detestationem: quia peccata materia Sacramenti non sunt, nisi dolore informata, vt inferius dicemus.

PUNCTUM IV.

De Sacramenti Penitentiæ institutione & necessitate.

1. Esse Sacramentum Penitentiæ distinctum ab aliis, fides docet.
2. Quando Christus hoc Sacramentum instituit.
3. Proposuit quædam obiectio ex Sacramento Ordinis desumpta, & fit illi satis.
4. Secunda obiectio ex initio legis Evangelicæ.
5. Prædicta obiectio soluitur, & declaratur, quando lex Moysis mortua, & mortifera fuerit.
6. Tertia obiectio ex absentia Thoma Apostoli: & fit illi satis.
7. Ad remittendas culpas, & deinde poenæ, est potestas Sacerdotibus concessa.
8. Qualiter Apostolus prædicta potestas concessa fuerit, Ioan. 20.
9. Prædicta potestas est ministerialis.
10. Nomine clauium significatur dicta potestas.
11. Quæ sint partes essentielles, & integrales Sacramenti Penitentiæ.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars I V.

12. Quæ sit eius definitio.

13. Qualiter Sacramentum Penitentiæ necessarium sit; non solum necessitate precepti, sed mediæ.

E Sse Sacramentum Penitentiæ distinctum à reliquis sacramentis à Christo Domino institutum, definit Trident. sess. 14. can. 1. & 2. & Florent. decreto Eugenij in litteris vnionis. Apostolis namque, & eorum in sacerdotali Ordine successoribus data est à Christo Domino potestas, vt nomine ipsius hominibus peccata remittant, & retineant, prout causa postulauerit. Debet ergo sufficientia, vel insufficientia causæ nota sacerdotibus esse, vt ipsi retentionem faciant, vel remissionem concedant, cuius concessio, vel retentio manifesta hominibus esse debet, aliàs non esset satis prouisum. At hic modus visibilis remittendi peccata, & reconciliandi homines Deo, distinctus est à reliquis sacramentis, vt de se liquet. Ergo hoc sacramentum Penitentiæ est à reliquis distinctum.

2. Instituit autem Christus Dominus hoc Sacramentum, cum post resurrectionem Apostolis, absente Thoma, apparuit Ioan. 20. ipsisque dixit: Accipite Spiritum sanctum. Quorum remisistis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis inquit Trident. sess. 14. cap. 1. potestatem remittendi, & retinendi peccata ad reconciliandos fideles post Baptisimum lapsos Apostolis & eorum legitimis (in sacerdotali Ordine) successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Idem dixerat, sess. 6. cap. 14.

3. Sed obicit: Apostoli fuerunt ordinati, & consecrati Sacerdotes in vltima Cæna: ergo acceperunt tunc potestatem, non solum in Corpus Christi verum, sed etiam in mysticum, hoc est, non solum consecrandi, sed peccatores reconciliandi; acceperunt enim characterem Ordinis, quo vtraque hæc potestas conceditur. Et forte ob hanc causam, cum Sacerdotes ordinantur, non solum illis datur potestas Corpus Christi conficiendi, sed etiam peccata fidelibus remittendi, vt ea actione indicetur, vtramque potestatem Apostolis simul collatam fuisse. Fauetque Trident. sess. 14. c. 1. dicens: Christus Dominus Sacramentum Penitentiæ tunc præcipue instituit, cum à mortuis excitatus, insufflauit in Discipulos suos, &c. Ergo, si tunc præcipue instituit, antea institutum erat, etsi non perfectè, & completè.

Respondeo, potestatem conficiendi Corpus Christi, & remittendi peccata medio eodem characterem sacerdotibus conferri, sed non inde inferitur, eo characterem posito vtramque potestatem concedi: quia hæc potestates, cum morales sint, ab ipso characterem distinguuntur, ac proinde concedi potest characterem cum potestate conficiendi Corpus Christi absque potestate remittendi peccata, vt de facto conceditur, cum Sacerdotibus in ordinatione dicitur: Accipite potestatem offerendi sacrificium. His enim verbis sola potestas consecrandi conceditur. Cum verò subiungit Episcopus: Accipite Spiritum sanctum: quorum remisistis, &c. potestatem absoluendi à peccatis concedit non alio diuerso characterem communicato, sed eodem nouiter extenso. Quod verò eodem tempore concedatur Sacerdotibus vtraque potestas, indicium non est fuisse eodem tempore Apostolis concessam, sicuti non est indicium diuerso tempore sacerdotibus potestatem Ordinis, & iurisdictionis requisitæ ad huius sacramenti administrationem concedi, & Apostolis concessam fuisse. Concilium autem Trident. idem dixit, Christum Dominum præcipue instituisse sacramentum Penitentiæ, cum Ioan. 20. dixit: Accipite Spiritum sanctum; &c. quia Matth. 16. & 18. promiserat Petro, Apostolique, clauem regni cælorum: qua promissione materiam, & formam sacramenti Penitentiæ designauit, & quasi eius institutionem inchoauit: & præcipue, quia in vltima Cæna, cum Apostolos in Sacerdotes ordinauit, characterem concessit, quem ad remittenda peccata postea extensurus erat, Apostolusque de ritu, & modo, quo Penitentiæ sacramentum ministratur erant, instituit.

4. Obicitur secundò: Lex Evangelicæ ante Christi mortem instituta est, siquidem lex antiqua eius morte expirauit, illis verbis Ioan. 19. n. 39. Consummatum est. Ergo Sacramentum Penitentiæ, quod est vnicum ex potissimis Ecclesiæ fundamentis ante Christi resurrectionem est institutum. Confirmo. Si sacramentum Penitentiæ post resurrectionem Christi esset institutum, sacramentum legis antiquæ, quod vmbra erat, & figura nostræ penitentiæ, Christi morte non expirasset: quia cessare non potest vmbra, nisi veritatis luce adueniente, & consequenter post Christi resurrectionem adhuc legales cæremoniæ durassent: quod pugnat cum S. Thom. q. 107. art. 4. vbi ex Paulo ad Galat. 5. ostendit, post passionem Christi legalia omnia cessasse.

5. Huic obiectioni respondere potes ex Soto in 4. dist. 3. q. vnic. art. 2. ad 6. argum. tempus Passionis, & Resurrectionis pro vno, eodemque tempore, ac termino moraliter reputari ad instituendam, perficiendamque Ecclesiam Christi, & Synagogam antiquam abolendam; & illa verba, Consummatum est, ad vtrumque tempus referri: in quo lex noua orta est & vetus